

Ο ΑΓΙΟΣ ΤΗΣ ΔΙΠΛΑΝΗΣ ΠΟΡΤΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ Η ΕΝΣΑΡΚΩΜΕΝΗ ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΦΑΝΑΡΙΟΥ

«Ὁς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (ΜΘ. 5, 19)

- **Ιωβηλαίον Τεσσαρακονταπενταετούς Αρχιερωσύνης (1972-2017).**
- **Το «οστράκινον σκεύος» της θείας χάριτος στη διακονία της Μητρὸς Αγίας Μεγάλης του Χριστοῦ Κωνσταντινουπόλιτιδος Εκκλησίας.**

Ο ενθέου σοφίας πεπληρωμένος Άγιος Παῖσιος ο Αγιορείτης συχνά διέκρινε την έννοια του «Δεσπότου» (Dominus = Δεσπότης, Κυρίαρχος) από εκείνες του «Επισκόπου» και «Πατρός», επειδή ακριβώς κάποιος δύναται ευκολότερα για τον εαυτό του να είναι και να συμπεριφέρεται ως «Δεσπότης» παρά ως «Επίσκοπος» και «Πατέρας», που είναι όντως μέγα, επώδυνο και δυσχερές πνευματικό πάλαισμα. Κι αν πάλι ο ίδιος αισθάνεται αυτάρκης ως «Δεσπότης» εν τη αυταρεσκεία και φιλαυτία του, καθίσταται έτι περισσότερο δυσχερές να αποβάλει το του «Δεσπότου φρόνημα», ήτοι τον «Δεσποτισμόν», και να γίνει «όλος καθ' όλα Επίσκοπος και Πατήρ».

Η λέξη ή ο όρος «Δεσπότης» δεν συνάδει προς το πρόσωπο του Μητροπολίτου Θεοδωρουπόλεως Γερμανού, ο οποίος κατά την τεσσαρακονταπενταετή αρχιερατική διακονία του (1972-2017) είναι και παραμένει με όλη τη σημασία των λέξεων «Επίσκοπος» και «Πατέρας». Ίσως για ορισμένους να θεωρηθεί η γραφή τούτη ως «λόγος καθ' υπερβολήν» – αλλά δεν είναι – επειδή όντως στο αγιοπνευματικό και γνησίως ασκητικό και όλο αγάπη και ταπείνωση πρόσωπο του Θεοδωρουπόλεως Γερμανού οι όροι «Επίσκοπος» και «Πατήρ» της του Χριστού Μητρὸς Αγίας Μεγάλης Κωνσταντινουπόλιτιδος Εκκλησίας αποκτούν σε απόλυτο βαθμό την αληθή σημασία, πληρότητα και αξία τους. Ακόμη και αν κάποιος επιθυμήσει να προσεγγίσει τον Επίσκοπο και Πατέρα Γερμανό ως Δεσπότη, θα αντιληφθεί τάχιστα ότι πίπτει τραγικά έξω στους υπολογισμούς του ευρισκόμενος ενώπιον ενός αληθούς Επισκόπου, ο οποίος λαλεί «εν σιωπή» και «φαίνει τοις πάσι φως Χριστού» εν τη αφανεία του.

Στο πρόσωπο του Φαναριώτου αυτού Ιεράρχου επαληθεύεται περίτρανα ότι υπάρχουν πρόσωπα στον αμπελώνα του Κυρίου, στο θαυμασίως θαυμαστό γεώργιον της Αγίας Ορθοδόξου Εκκλησίας, τα οποία μας καθελώνουν και μόνο με το νηπτικό, απαθές και καθάριο βλέμμα τους και μας σαγηνεύουν με την φωνή τους όσο ισχνή και να είναι. Πολλώ δε

μάλλον με την «μυστική σιωπή» της φυσικής παρουσίας τους τελεσιουργούν στο εσώτατο «ταμείον της ψυχής» μας την εν Χριστώ θαυμαστή αλλοίωση, η οποία είναι έγερση, αφύπνιση, σεισμός και συνειδητοποίηση της αναξιοτήτός μας. Όταν τα βλέμματα των συγχρόνων ανθρώπων συναντούν το βλέμμα, το ουράνιο εκείνο βλέμμα, του αγίου αυτού Αρχιερέως μιά σκέψη γεννάται αυθορμήτως σε όλους, ότι δηλαδή στο πρόσωπό του ευρίσκει την απόλυτη εφαρμογή και επαλήθευσή του, το του Ευαγγελίου: «*Ὁς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν*» (ΜΘ. 5, 19).

Ένα τέτοιο πρόσωπο μέσα στη ζάλη των πολλών εκατομμυρίων της Κωνσταντινουπόλεως είναι ο Άγιος Θεοδωρουπόλεως Γερμανός, ο οποίος σφραγίζει με την παρουσία και σήμερα πια με την σιωπή του, ένεκα ασθενείας, την «*ετέρα όψη*», την μυστική και αγιοπνευματική, του Ιερού Κέντρου ως της Πρωτευθύνου Καθέδρας των Πανορθόδοξων, ήτοι του μαρτυρικώς καθαγιασμένου Οικουμενικού Πατριαρχείου. Το «*εν ετέρα μορφή*» πρόσωπό του είναι ωσάν να εξήλθε από κάποιο εικονοστάσιο της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας και ήλθε μέσα στον ιστορικό χωροχρόνο της πολιτικής Ρωμιοσύνης και της Ορθοδοξίας να γίνει πυξίδα και οδοδείκτης κατά τους εσχάτους χρόνους. Σχεδόν ακατανίκητη η μορφή, η οσιακή όψη, του προσώπου του εντυπώνεται στα εσώτατα της μνήμης και της καρδιάς των ανθρώπων, εάν έστω και για μία φορά είχαν και έχουν την από Θεού ευλογημένη ευκαιρία ή συγκυρία, να τον συναντήσουν και να λάβουν την ευχή του, παρά τη δυσκολία του εγχειρήματος, επειδή πάντοτε με ευγενικό τρόπο αρνείται να δεχθεί χειροφίλημα του προσερχομένου, λέγοντας με την γλυκεία φωνή του: «*παρακαλώ... παρακαλώ*» και κρύπτει το ασκητικό χέρι του μέσα στο ράσο.

Στα στενά πολιτικά σοκάκια και στα φαναριώτικα καλντερίμια, στα πνιγμένα από κόσμο πεζοδρόμια και στις πολύβοες οδούς, στα πονεμένα κοιμητήρια των Ρωμηών και στην άγρυπνη και επισκοπούσα Μπαλουκλιώτισσα Παναγιά, στα Αγιάσματα και στον Πατριαρχικό οίκο και ναό προβάλλει η σχεδόν «*αποκαλυπτική*», αέρινη μορφή του μελανοφόρου Φαναριώτου Ιεράρχου, ο οποίος αίρει στους κατ' άνθρωπον ασθενικούς ώμους του, εν μυστική σιωπή, μετά πολλής προσευχής και βαθείας πίστεως, το «*μυστικό σώμα της Ορθοδοξίας, του φαναριώτικου ιδεώδους και της πολιτικής Ρωμιοσύνης*». Ένας Αββάς των εσχάτων χρόνων, ως άλλος κοσμοκαλόγερος ή ασκητικός αναχωρητής «*εν τω κόσμω*», αλλ' «*οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου*», ο μυσταγωγός αυτός της αυτοταπεινώσεως θραύει τα γήινα και ερεθίζει τις ανθρώπινες αισθήσεις του σύγχρονου κοσμικού προσκυνητού της πονεμένης και «*αεί ζώσης*» Παναγιοσκεπάστου Κωνσταντινουπόλεως και του μαρτυρικώς καθαγιασμένου Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριαρχείου. Τούτο πιστοποιείται όταν ο τυχαίος προσκυνητής ή επισκέπτης καθορά, ακούει, συνομιλεί και «*βάζει μετάνοια*» στον Θεοδωρουπόλεως Γερμανό.

Η ευλαβής επετειακή ταύτη ιχνηλασία στα περί του βίου του Επισκόπου Γερμανού μάς οδηγεί ογδόντα επτά έτη πίσω στην ιστορία και στο πολύφημο Μακροχώρι όπου την 17^η Σεπτεμβρίου του 1930 εγεννήθη ο Μητροπολίτης Θεοδωρουπόλεως Γερμανός (Αθανασιάδης) και μάλιστα ουδόλως τυχαία κατά την ημέρα της εορτής της μάρτυρος Μητρός Αγίας Σοφίας μετά των τριών μαρτύρων θυγατέρων αυτής, Πίστεως, Ελπίδος και Αγάπης των οποίων τα ονόματα είναι δηλωτικά των θειοειδών αρετών του πολίου Φαναριώτου Ιεράρχου, ο οποίος αποτελεί την «ενσαρκωμένη Σοφία, Πίστη, Ελπίδα και Αγάπη» του εσταυρωμένου Φαναρίου και της εσταυρωμένης πολιτικής Ρωμηοσύνης.

Φιλομαθής και μετά ζήλου ευρυμαθής εφοίτησε αρχικώς στην εκτατάξια αστική σχολή της κοινότητος Μακροχωρίου, στο Γυμνάσιο της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής και εν συνεχεία στο γυμνασιακό και λυκειακό τμήμα της εν Χάλκη Ιεράς Θεολογικής Σχολής εκ της οποίας απεφοίτησε το έτος 1954 μετά από τετραετείς επιτυχείς σπουδές. Εχειροτονήθη Πρεσβύτερος την 15^η Αυγούστου 1966 και επροχειρίσθη Αρχιμανδρίτης διορισθείς μάλιστα και Πρωτοσύγκελλος της Ιεράς Μητροπόλεως Δέρκων υπό του Γέροντός του, αιιδίμου Μητροπολίτου Δέρκων Ιακώβου (Παπαπαϊσίου), κατά την 29^η Οκτωβρίου 1966. Εξελέγη Επίσκοπος Αριανζού την 11^η Ιανουαρίου 1972 και παρέμεινε ως Βοηθός Επίσκοπος της Ιεράς Μητροπόλεως Δέρκων μέχρι την 5^η Φεβρουαρίου 1987, οπότε ονομάσθηκε Μητροπολίτης Θεοδωρουπόλεως προαχθείς σε ενεργεία Μητροπολίτη την 2^α Οκτωβρίου 1990. Υπό του αιιδίμου Οικουμενικού Πατριάρχου Δημητρίου (1972-1991) την 10^η Ιανουαρίου 1991 ετοποθετήθη Ηγούμενος της κατά Χάλκη Ιεράς Μονής Αγίας Τριάδος και την 21^η Δεκεμβρίου 1995 ανετέθη σε αυτόν υπό του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου το μυστήριο της Ιεράς Εξομολογήσεως της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως και των παρακειμένων Ιερών Μητροπόλεων.

Η πορεία της ζωής και της λευϊτικής και αυτοθυσιαστικής διακονίας του Επισκόπου Γερμανού ως Φαναριώτου Ιεράρχου είναι τιμή και δόξα, βακτηρία και ελπίδα, τροφή και ύδωρ επιβιώσεως, σταυραναστάσιμον έλαιον για την «ακοίμητη κανδήλα» της εσταυρωμένης και «αεί ζώσης» Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας. Στο ασκητικό πρόσωπο και την Χριστομίμητη διακονία του Επισκόπου και Πατρός Γερμανού ενσαρκώνονται και υποστασιοποιούνται τα γραφόμενα του φιλόμουσου και μουσοστεφούς Φαναριώτου Μητροπολίτου Πέργης Ευάγγελου (Γαλάνη) για τους «ευγενείς ρασοφόρους και φωτισμένους Φαναριώτες Αρχιερείς», υπό τον τίτλο: «Αθλούντες Γενειάτες», ο οποίος γράφει χαρακτηριστικά: «Οι Φαναριώτες Αρχιερείς και ο τύπος τους. Κράμα δύο παραγόντων. Του τοπικού και του εκκλησιαστικού. Του μυστικοπαθούς περιβάλλοντος και του μυσταγωγικού θεσμού τους. Της Πόλης και τους Οικουμενικού Πατριαρχείου. Η νοηματική τους αναπαλαίωση από το πρώτο. Ο Φαναριωτισμός τους από τον δεύτερο. Από τους δύο, ο ιδιώνυμος τύπος τους. Ο τύπος του Φαναριώτη Αρχιερέα. Υπόστα-

ση, ανάμεσα σε ιδιότυπη ασκητικότητα και συνείδηση του βιωμένου μυστηρίου. Ο Φαναριώτης Ιεράρχης είναι ο λάτρης του θεσμού του. Ο υπηρέτης του θαύματος που λέγεται Οικουμενικό Πατριαρχείο. Έχει διακίνηση ιδεών στο νού και λειτουργικότητα στις ενέργειές του... οπός πολυχρόνιας ζύμης ξεχύνεται μπροστά στον Φαναριώτη Αρχιερέα. Χυμός γνώσεως και ευσεβείας. Μ' αυτόν τρέφει και κατευθύνει τις ροές της διακονίας του, στην πηγή των λύσεων. Έχει ευθύνη έναντι της ευθύνης. Από την «ακρίβεια» του λόγου του μέχρι την «οικονομία» του. Έχει και έγκυψη βαθεία στο ρίγος του χώρου του. Στο λόγο του χώρου του...

Οι Αρχιερείς του Φαναρίου! Συμπορεύονται με τον Πατριάρχη τους. Τρέχουν «οι δύο ομού». Και τρέμουν μαζί με τον Πατριάρχη τους. Μαζί και στην εκκίνηση και στο τέρμα. Στην τριβή πάνω στο μυστήριο της Μεγάλης Εκκλησίας. Όπου κοινωνούν και απολύονται μαζί. Από τη θεία χάρη. Και με ίδιο πάθος. Φοβούνται το Θεό. Συνομιλούν με την ιστορία. Συμβουλευούνται τη μαρτυρία των Πατέρων τους».

Όσο κι αν οι αφ' υψηλού κρίνοντες τα πρόσωπα και με κοσμικό φρόνημα διατυπώνουν άφρονα λόγο κατηγοριοποιώντας τους ανθρώπους ανάλογα με τις περγαμηνές και τους παπύρους που έχουν αποκτήσει ή την κάλπικη και υποκριτική «διπλωματία» που κενόδοξα και ματαιόδοξα προβάλλουν ως «αρετή και χάρισμα», εντούτοις στο γνήσιο και αληθές πρόσωπο του Επισκόπου Γερμανού παντά τα ως άνω κίβδηλα, μάταια και ψευδή καταρρίπτονται. Ο πολίος αυτός Ιεράρχης της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας ως «η ενσαρκωμένη ταπείνωση του Φαναρίου», αν και φαντάζει στα όμματα των κοσμικών κριτών ως «έθραυστον οστράκινον σκεύος» χωρίς βαρύγδουπους τίτλους και διπλώματα της «κατά κόσμον» αναγνωρίσεως, εντούτοις είναι τω όντι όντως «άθραυστον ιερώτατον δοχείον θείας χάριτος και εμπνεύσεως», στο οποίο μυστικά εμπερικλείονται τα του Παρακλήτου χαρίσματα της κατά Θεόν σοφίας και γνώσεως και της εν Χριστώ αληθείας που κονιορτοποιούν τα προσωπεία της δήθεν διπλωματικότητας και της ασόφου σοφίας του κόσμου τούτου.

Επειδή ο ίδιος μετέχει οντολογικά (υπαρξιακά) στο «μυστήριον της ευσεβείας» εν τη Εκκλησία και μάλιστα ως ιεροφάντης και μύστης ιερώτατος στην κενωτική διακονία της σταυραναστασίμου Μεγάλης Εκκλησίας βιώνοντας το του Αποστόλου των Εθνών Παύλου: «ζω δε ουκέτι εγώ, ζη δε εν εμοί Χριστός» (Γαλ. 2, 20), και φέροντας επί των ώμων και των τιμίων χειρών αυτού και της όλης αφανούς βιοτής του «ως εν λιτανεία» τον σταυρό και την ανάσταση του Θεανθρώπου Χριστού, θα μπορούσε να ειπωθεί και να γραφεί ότι ο συγκεκριμένος μέγας εν σιωπή Ιεράρχης του Οικουμενικού Θρόνου είναι ο του Χριστού αληθέστατος και γνησιότατος Επίσκοπος και Πατήρ, στον οποίο ενσαρκώνονται και υποστασιοποιούνται τα «Τέσσερα Άλφα», ήτοι οι κατά Χριστόν αρετές της «Ανεξικακίας, Αφιλαργυρίας, Αυτοταπεινώσεως και Ανεπιτηδεύτου βιοτής». Ίσως ακούγεται παράδοξο ότι ο γράφων αποκαλεί τον Θεοδωρουπόλεως Γερμανό ως τον Επίσκοπο των «Τεσσάρων Άλφα», αλλ' όμως δεν είναι αβά-

σιμο και ψευδές, επειδή ακριβώς η όλη περπατησιά του, η εν Χριστώ ζωή και διακονία του αποδεικνύουν περίτρανα του λόγου το αληθές και αψευδές.

Ναι! Ο Επίσκοπος των *«Τεσσάρων Άλφα»*, Μητροπολίτης Θεοδωρουπόλεως Γερμανός ως *«έμφλογο θυμιατήριο»* αγάπης παρά τις κατ' άνθρωπον πίκρες και δοκιμασίες του ουδέποτε έδωσε χώρο στα αρετοκτόνα πάθη της κακίας, του μίσους, του φθόνου, της καταλαλιάς ή της εκδικητικότητας. Παραμένει η *«ενσαρκωμένη εν Χριστώ αγάπη»* της πονεμένης Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Ακόμη και με την σιωπή του, το κατά τους νηπτικούς Πατέρες *«απαθές βλέμμα»* του λαλεί ως *«εύλαλον αντίφωνον»* ότι ο *«Θεός αγάπη εστί»* (Α΄ Ιω. 4, 16) και ο ίδιος ως πιστός τηρητής των του Κυρίου εντολών ενσαρκώνει έργους και λόγους την προς *«τον πλησίον αγάπη»*, γενόμενος *«τύπος και υπογραμμός»* για κάθε κληρικό και λαϊκό, για πάντα άνθρωπο ανεξαρτήτως εθνοφυλετικής καταγωγής ή θρησκευτικής αναφοράς.

Σύμφωνα με την περί ανεξικακίας και ενθέου αγάπης του Επισκόπου Γερμανού προς Χριστιανούς και Μουσουλμάνους της Πόλεως, ζώσα μαρτυρία του Κωνσταντινουπολίτη, κατοίκου σήμερα Κομοτηνής, Παναγιώτη Καρακάση, υιού του αιμνήστου Ηλία Καρακάση, στενού φίλου του Ιεράρχου, *«ο Μητροπολίτης Γερμανός ως αληθής άνθρωπος Θεού, Επίσκοπος και Πατέρας, έχαιρε εκ νεότητος της εκτιμήσεως, του σεβασμού και της αγάπης όχι μόνον των Χριστιανών αλλά και των Μουσουλμάνων, επειδή και οι ίδιοι βίωναν την «δι' έργων ενεργουμένη αγάπη» του και προς αυτούς. Γι' αυτό ο γείτονας και φίλος του Ηλία Καρακάση, μουσουλμάνος φαρμακοποιός της κοινής τους γειτονιάς, κάθε φορά που έβλεπε να διαβαίνει ο Επίσκοπος Γερμανός την γειτονιά, έλεγε και ξανάλεγε στον Ηλία: «Ηλία, αυτός ο άνθρωπος είναι αγιασμένος από τον Θεό, είναι όντως άγιος».*

Είναι πλέον παροιμιώδης η αφιλαργυρία και αφιλοχρηματία του Επισκόπου Γερμανού καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του κατά την οποία ο Χριστός και ο άνθρωπος αποτελούν το *«συναμφότερον»* της υπάρξεώς του και όχι ο εφήμερος πλούτος και τα φθαρτά κτιστά υλικά αγαθά. Διά τούτο και ουχί καθ' υπερβολήν θα τον ονομάζαμε *«Γερμανός ο Ανάργυρος»*. Καθώς μάλιστα γράφονται αυτές οι αράδες ως κατάθεση και δώρημα ψυχής, ανακαλούνται με έντονη συγκινησιακή φόρτιση στη μνήμη μας, σχεδόν αυτομάτως, τα όσα ο κ. Παναγιώτης Καρακάσης και ο Γ.Μ., κάτοικος Βόλου, ο οποίος ευρέθη κάποτε εξομολογούμενος υπό το πετραχείλι του, μάς μετέφεραν προ πολλών ετών διηγούμενοι τα της θαυμαστής αφιλοχρηματίας, της υποδειγματικής αφιλαργυρίας του Επισκόπου Γερμανού, ο οποίος σε όλη την ζωή του δεν κράτησε ποτέ χρήματα στα χέρια του και οι τσέπες του, κατά το *«κοινώς λεγόμενον»*, ήταν *«τρύπιες»*, επειδή πάντοτε και αδιαλείπτως προσέφερε όλα τα χρήματά του προς πάντα έχοντα ανάγκη άνθρωπο, ανεξαρτήτως θρησκείας ή εθνοφυλετικής καταγωγής.

Σύμφωνα λοιπόν με τα όσα μαρτυρούν τα δύο ως άνω πρόσωπα: «όταν κάποτε ο Επίσκοπος Γερμανός έπεσε θύμα κλοπής, επειδή κάποιος του είχε αφαιρέσει το πορτοφόλι στο δρόμο ή σε κάποιο μέσο μαζικής μεταφοράς με το οποίο μετεκινείτο, εκείνος αντιληφθείς αργότερα το γεγονός και με απόλυτη αταραξία και γαλήνη είπε προς τους σχολιάζοντες το συμβάν ότι δεν τον ενόχλησε η κλοπή του πορτοφολιού διότι εκείνος που το έκλεψε, θα είχε μεγαλύτερη ανάγκη από τον ίδιο, αλλά αισθανόταν λύπη, επειδή, δυστυχώς, στο πορτοφόλι του δεν υπήρχαν καθόλου χρήματα και ο κλέφτης δεν θα ελάμβανε την βοήθεια που τόσο επιποθούσε». Τα πλείονα σχόλια νομίζουμε πως είναι περιττά..., αλλά εν προκειμένω προσήκει τω όντι μόνο μία φράση: «Ω της μακροθυμίας και συγχωρετικότητας...».

Ο Επίσκοπος Γερμανός ενεδύθη το τιμημένο ράσο και ενετάχθη στον ιερό άγαμο κλήρο για να υπηρετήσει: «εξ όλης ψυχής, καρδιάς και διανοίας», εξ άκρας αυτοθυσιαστικής αυταπαρνήσεως και εν Χριστώ κενωτικής αγάπης, την Αγία Ορθόδοξη Εκκλησία και δη την εσταυρωμένη Μητέρα Αγία Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία και τον ευσεβή και φιλόχριστο λαό του Θεού, και όχι έχοντας ως αυτοσκοπό την επισκοποποίησή του, την οποία ουδέποτε επεδίωξε ή διεκδίκησε με μεθοδεύσεις ή λοιπές ανοίκειες πρακτικές, φαινόμενο θλιβερό άλλωστε στις ημέρες μας, ουχί σπάνιο ή άγνωστο...

Με την προσευχητική σιωπή και την ως ελευθέρα επιλογή νηπτική, αφανή και άνευ κενοδόξων επιδείξεων και ματαιοδόξων τυμπανοκρουσιών δράση του στην όλη ιερατική διακονία του ήταν ο «μονίμως απαρατήρητος» ή ο μη «υπολογίσιμος» στα όμματα των ρηχών ανθρώπων, αλλά ο «ευαρεστών αδιαλείπτως Κυρίω τω Θεώ» και «αναπαύων λόγοις και έργοις τον φιλοθέον λαόν», που επιθυμούσε δικαίως την επισκοποποίησή του, η οποία ήλθε ολίγους μήνες προ της κοιμήσεως του Πατριάρχου Αθηναγόρου Α΄ (1948-1972), κατόπιν των αόκνων και ανυστάκτων προσπαθειών του Γέροντός του, αιδιόμου και αξίου Μητροπολίτου Δέρκων Ιακώβου (1950-1977), του από Ίμβρου και Τενέδου, ο οποίος όταν συχνάκις εγίνετο δέκτης της αγάπης που έτρεφε ο λαός και οι επιφανείς Πολίτες προς το πρόσωπο του τότε Αρχιμ. Γερμανού, καθώς και της επιμόνου απαιτήσεώς τους να «λάβει μίτρα», εκείνος απαντούσε με χαμόγελο: «ουκ επέστη καιρός». Όταν όμως επέτυχε την εκλογή και ανάδειξή του στο Επισκοπικό αξίωμα, παρά το γεγονός ότι ο αιδιόμος και αυστηρός Πατριάρχης Αθηναγόρας ήταν φειδωλός στις επισκοποποιήσεις αλλά και πολλοί αρχιερείς ίσως δεν πίστευαν ότι θα μπορούσε ο «αφανής Γερμανός» να εκλεγεί Αρχιερέυς, εκείνος ο σοφός Μητροπολίτης Δέρκων edήλωσε περιχαρής και συγκινημένος προς τους φίλους του τότε Πρωτοσυγκέλλου Γερμανού, ότι: «νυν επέστη καιρός».

Ως Επίσκοπος Αριανζού ο Γερμανός δεν παρεφρόνησε λόγω του ύψους του Αρχιερατικού αξιώματος ούτε και μετήλλαξε το ύφος και το ήθος, τον λόγο, την εν τω κόσμω περπατησιά και την νηπτική βιοτή του, αλλά έτι περισσότερο επεπόθησε την αυτοταπείνωση και το ανεπιτήδευτο στην όλη βιοτή και πολιτεία του. Υποδειγματικός στα αρχιερατικά και

πνευματικά καθήκοντά του εν τη Εκκλησία και υπέρ του λαού του Θεού, ανήλθε την ασκητική κλίμακα γενόμενος «τύπος και υπογραμμός» για κληρικούς και λαϊκούς. Η δε φήμη του για την οποία ουδέποτε εργάσθηκε, επειδή ακριβώς ηνάλωσε την όλη ύπαρξή του για την δόξα του ονόματος του Θεού, της Μητρός Εκκλησίας και την ωφέλεια των ανθρώπων, ξεπέρασε τα όρια της Κωνσταντινουπόλεως και κατέστη γνωστή τοις πάσι, «τοις εγγύς και τοις μακράν».

Ουδέποτε απέκτησε πλούτο, αυτοκίνητο, πολυτελή οικήματα, βαρύτιμες στολές, εγκόλπια και τόσα άλλα που είναι ο έρωσ ενίων, αλλά με τα ολίγα επορεύθη και με σεμνότητα, εγκράτεια, αυτάρκεια και λιτή ζωή επεβίωσε. Έδινε και δεν λάμβανε. Προσέφερε και δεν ζητούσε, ούτε κατά διάνοιαν απαιτούσε ή διεκδικούσε ουδέν. Εφρόντιζε με αγάπη και στοργή την μητέρα του μέχρι της κοιμήσεώς της και ο πιστότερος φίλος του ήταν οι ιερές ακολουθίες και η εν γένει μυστηριακή και λειτουργική – λατρευτική ζωή της Αγίας Ορθοδόξου Εκκλησίας, η μελέτη των Αγίων Γραφών και της Πατερικής και ασκητικο-νηπτικής θεολογίας, η προσευχή και η νηστεία. Πόσες και πόσες ψυχές ως εξομολόγος δεν οδήγησε «εις νομάς σωτηρίους» με τον λόγο, την σιωπή του, τις κινήσεις και την ευγένειά του, το χαμόγελο και το βλέμμα του, την ασκητική βιοτή και την ταπεινώσή του, εν άλλαις λέξεσι, με το οσιακό παράδειγμά του.

Ακόμη ενθυμούμαι ωσάν να ήταν χθες τα όσα συγκινημένος μου διηγήθηκε προ πολλών ετών ο Γ.Μ. από τον Βόλο, όταν ευρέθη στην Ιερά Μονή της Μπαλουκλιώτισσας Παναγίας για να βρει, όπως του είχαν πει οι εξ Ελλάδος κληρικοί, τον «Άγιο Δεσπότη» , τον Θεοδωρουπόλεως Γερμανό και να εξομολογηθεί. Ήταν σαράντα ετών άντρας και ουδέποτε είχε βρεθεί κάτω από πετραχειλί. Τον έπνιγαν οι λογισμοί και ο αόρατος πόλεμος του αντιδίκου ήταν κραταιός. Εφοβείτο και εδίσταζε να εξομολογηθεί και μάλιστα σε Φαναριώτη Αρχιερέα. Όταν όμως το βλέμμα του αντίκρισε το πρόσωπο και κυρίως τα μάτια του Επισκόπου Γερμανού και στην κίνησή του να φιλήσει το χέρι του, άκουσε εκείνη την αγγελομίμητη ισχνή φωνή: «*παρακαλώ... παρακαλώ...*», καθώς ο Γέρων Επίσκοπος έκρυπτε το ασκητικό αγιασμένο χέρι του μέσα στο ράσο, ποταμοί και ωκεανοί δακρύων επλημμύρισαν τα μάτια του και με λυγμούς έκλινε τον αυχένα και εξομολογήθηκε. Διελύθησαν πάραυτα και οι φόβοι και οι δισταγμοί και οι ποικίλοι λογισμοί. Εκεί που υπήρχε σκότος, ήλθε φως. Εκεί που η ασφυξία κυριαρχούσε μέσα του και τον κατέπνιγε, εφύσηξε αέρας δροσερός, πνοή ζώσα. Εκεί που το πυρ της συνειδήσεως κατέκαιε τα πάντα, εδόθη η ζωογόνος δρόσος και τα δάκρυα ως ουράνιος λουτήρ και λουτρόν παλιγγενεσίας μετεμόρφωσαν τον χοϊκό άνθρωπο. Μία φράση ως ιερά παρακαταθήκη φυλάττει ο Γ.Μ. από τα χείλη του Επισκόπου Γερμανού: «*Κανείς άλλος δεν σε αγαπά, όπως και όσο ο Χριστός. Μη το λησμονείς ποτέ*». Και μετά σιωπή... ο παράκλητος έπνευσε. Στο καθαγιασμένο λοιπόν πρόσωπο του αφανεστάτου αυτού Φαναριώτου Αρχιερέως φαίνεται πως εκπληρούται ο λόγος του Αποστόλου των εθνών Παύ-

λου: «τοιούτος γαρ ημίν έπρεπεν αρχιερέυς, όσιος, άκακος, αμίαντος...» (Εβρ. 7, 26).

Εσπέρας Μεγάλης Πέμπτης στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου και μετά την ανάγνωση του Α΄ Ευαγγελίου από τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο, οι Αρχιερείς του Θρόνου, κατά την τάξη της Μεγάλης Εκκλησίας, με Ωμόφορο και Πετραχείλι, αναγιγνώσκουν από την Ωραία Πύλη, κατά σειρά έκαστος και από ένα εκ των Δώδεκα Ιερών Ευαγγελίων. Έρχεται και η σειρά του Θεοδορουπόλεως Γερμανού για την ανάγνωση του Ιερού Ευαγγελίου, η οποία δεν είναι μία απλή ανάγνωση, αλλά μία μυσταγωγία καθώς η «ενσαρκωμένη ταπείνωση του Φαναρίου» μυσταγωγεί τα του Κυρίου σεπτά Πάθη και την «άκρα ταπείνωση» της μακροθυμίας Του. Αυτά δεν γράφονται, αλλά μόνο βιώνονται έως μυελού οστέων. Βιώνονται εν σιωπή... απολύτω σιωπή... και εν νηπτική κατανύξει...

Ο Επίσκοπος Γερμανός ως Αρχιερέυς της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας από το 1972 και μέχρι σήμερα εστάθη αληθής και γνήσιος, υποδειγματικός και άξιος συγκυρηναίος ενώπιον τριών Οικουμενικών Πατριαρχών, ήτοι των Αθηναόρου, Δημητρίου και Βαρθολομαίου του πολλαπλώς και ποικιλοτρόπως τιμώντος τον πολίο Φαναριώτη Ιεράρχη. Τοιουτοτρόπως ανεδείχθη σε «τύπο και υπογραμμό Φαναριώτου Ιεράρχου», στο πρόσωπο του οποίου ευρίσκει εφαρμογή η μνημονευομένη υπό του αιιδίμου σοφού Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου (1914-1986) ρήση του μάκαρος Οικουμενικού Πατριάρχου Βενιαμίν Α΄ (1936-1946), ο οποίος συνήθιζε να λέγει για τους Φαναριώτες Ιεράρχες: «Είναι ο όρκος μας για την συνέπεια και την συνέχεια».

Στην χορεία αυτή των του Φαναρίου Ιεραρχών, εν οίς και ο Θεοδορουπόλεως Γερμανός, αναφερόμενος με «δέος και θάμβος» ο Μητροπολίτης Πέργης Ευάγγελος γράφει: «Ασίγητοι μπροστά στο θάμβος του μυστηρίου της Εκκλησίας τους. Και πιστοί στον όρκο της συμπαθείας τους με τη ρωμηοσύνη. Αυτή είναι η συνέπεια της υπογραφής τους στους κώδικες των Συνοδικών. Και του «μικρού», όπου τους βλέπει κατά μόνας ο Θεός. Και του «Μεγάλου», όπου τους θεωρεί ο κόσμος. Από τα δύο αυτά Συνοδικά παίρνουν την ειδημοσύνη τους, που με τον καιρό τούς ιδιοποιεί. Μέχρι που γίνονται μεγαλοσχήμενες της καρτερίας. Ισοβίτες άγγελοι της ερηγώσεως του γένους. Και φανολίδες αυγές που εκφαίνουν την καθημερινότητα της μαρτυρίας. Οι Φαναριώτες Αρχιερείς είναι πνεύματα που απεργάζονται την εκφαντορία του τριπτόχου μυστηρίου της ζωής μας. Της Πόλης, της Εκκλησίας, της Ρωμηοσύνης.

Τύπος κατεστημένος αυτός του Φαναριώτη Ιεράρχη. Από στοιχεία βιοματικά. Με τη μνημονευτική τους θητεία μέσα στους ιστορικούς ιδιασμούς των προκατόχων τους. Με τη μυστική θεωρία παλαιύτων μορφωμάτων της πατερικής και θεολογικής αχραντωσύνης τους. Όλα, μέσα σε μία σύμμιξη στην κοινή πάθηση. Εκεί όπου βρίσκεται αποτυπωμένη ολόκληρη η χαριστική θυσία αυτών «των ευγενών ρασοφόρων» της Μεγάλης του Χρι-

στού Εκκλησίας. Η μορφή του πυρακτώνεται από την κρίση της κάθε ώρας, ή από την λάμψη της αλήθειας. Από την αιθρία της ημέρας ή από τον κλύδωνα των περιοϊάσεων.

Ο Φαναριώτης Αρχιερέας είναι τύπος. Έτσι τον έκανε ο χωροχρόνος του. Να μη μοιάζει με κανένα, και να μοιάζει μόνο με το Φανάρι. Να εμπειέρχεται στο μυστήριό του και στο μυστήριο της Πόλης. Με την αρχαιοφάνεια και τη θεογνωσία του. Κι ο λόγος του να περνάει στα κατάστιχα του Θρόνου. Και νάναι ο Θρόνος ο Πατριάρχης της καρδιάς του. Με συνέπεια και με συνέχεια. Από το χθες στο σήμερα. Κι από το σήμερα στο αύριο».

Όταν προ καιρού έλαβον υπό του φιλόστορος και ιστοριοδίδου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλλιουπόλεως και Μαδύτου, Πρωτοσυγκελλεύοντος των Πατριαρχείων, κ. Στεφάνου το δημοσιευμένο πόνημα του Τάσου Μιχάλα, υπό τον τίτλο: «Στην Πόλη. Στην Αγία Σοφία» (Αθήνα 1984), ευρέθην ενώπιον ενός πνευματικού θησαυρού που δεν είναι άλλος από την καταγεγραμμένη συνέντευξη του τότε Βοηθού Επισκόπου Αριανζού Γερμανού, ο οποίος τοποθετείται για όλα τα ζητήματα του εν γένει κοινωνικού, πνευματικού και εκκλησιαστικού βίου.

Από δε το σύνολο της πολυτίμου εκείνης συνεντεύξεως παραθέτουμε τρία αποσπάσματα. Το πρώτο εξ αυτών αναφέρεται στην διακονία του ως Φαναριώτου Ιεράρχου υπέρ της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας και του ευσεβούς Ρωμαϊκού Γένους ημών στην Θεοτοκοσκεπάστη Κωνσταντινούπολη, επισημαίνοντας τα εξής: «Η ελπίδα να υπηρετήσουμε το λαό του Θεού για να μείνει μία ρίζα. Η ελπίδα πως θάρθουν καλύτεροι καιροί και θα υπάρξει συνεργασία ανάμεσα στους γειτονικούς λαούς. Αγωνιζόμαστε να βοηθήσουμε τους Χριστιανούς μας να σηκώσουν το σταυρό τους. Βέβαια, όλες οι μέρες είναι του Θεού και γι' αυτό είναι καλές. Χρειάζεται μόνο εγρήγορση. Σήμερα διαβάσαμε στην προηγιασμένη τον πολύαθλο Ιώβ. Ο διάβολος πίστεψε πως με τις δυσκολίες του θα τον αφανίσει, όμως στη ζωή του Ιώβ δεν μπόρεσε να θριαμβεύσει ο σατανάς...».

Για τον τότε Επίσκοπο Αριανζού ο πνευματικός αγώνας του Χριστιανού, κληρικού ή λαϊκού, είναι sine qua non όρος και προϋπόθεση για την εν Χριστώ σωτηρία. Ο ίδιος υπογραμμίζει σχετικά ότι: «Η σωτηρία του ανθρώπου είναι μυστήριο. Θα κοπιάσεις, θα δουλέψεις, θα αγωνιστείς, αλλά τελικά ο Θεός θα σου δώσει το έπαθλο. Μεταξύ καλού και κακού μάς χωρίζει μιά τρίχα. Το μέλλον δεν το γνωρίζουμε. Εδώ έχουμε έγγαμους κληρικούς με υπέροχες οικογένειες και άγαμους που αγωνίζονται να δώσουν καλή μαρτυρία. Δεν υπάρχει ξεχωριστή ηθική για τους άγαμους κληρικούς, ξεχωριστή για τους έγγαμους και διαφορετική για τους λαϊκούς. Όλοι οφείλουμε να βαδίσουμε τη στενή και τεθλιμμένη οδό της αρετής».

Ιδιαίτερα σημαντικές για τη σύγχρονη εποχή είναι οι διδαχές του σοφού Ιεράρχου για τον θεσμό της οικογενείας και της τεκνογονίας, ο οποίος αναφέρει τα εξής διδακτικά και νουθετήρια: «Όπως ο άγαμος, έτσι και ο έγγαμος, θα πρέπει να βλέπει τον κόσμο με το μάτι του Θεού. Όχι μό-

νο ο άγαμος, αλλά και ο έγγαμος επιβάλλεται να ασκείται στην εγκράτεια. Η τεκνογονία είναι προσωπικό θέμα των συζύγων και ανήκει στη σφαίρα της προσωπικής τους ευθύνης. Ένας Χριστιανός δεν μπορεί ποτέ να φθάσει σε ανταρσία κατά του θελήματος του Θεού, που είναι η διαιώνιση του είδους και η συνέχιση της ζωής. Είναι καλό πράγμα οι Χριστιανικές οικογένειες να έχουν ένα, δύο, το πολύ τρία παιδιά. Να αρκούνται σ' αυτά, γιατί τα πολλά παιδιά έχουν και ανάλογες φροντίδες και οικονομικά βάρη και απαιτούν πολλή σωματική αντοχή. Όμως, όταν υπάρχει οικονομική άνεση, αντί να έχουμε δέκα σκυλιά ή γατάκια, ας μη διστάζουμε να προχωράμε και στα τέσσερα και στα πέντε παιδιά. Η μεγάλη οικογένεια είναι και αυτή δώρο Θεού, βέβαια υπό τον όρο ότι οι γονείς μπορούν με υπευθυνότητα και επιμέλεια να φροντίζουν για την υλική και πνευματική προκοπή των παιδιών τους

Ναι στα παιδιά, υπό τον όρο βεβαίως, ότι θα παρεμβάλλουν στη ζωή των συζύγων ευτυχία... και όχι φθορά... ο πατέρας μου είχε έξι αδέρφια και το ένα ήταν καλύτερο απ' το άλλο. Εμείς θα ήμασταν πέντε παιδιά, αλλά τα δύο τα δώσαμε στους ουρανούς».

Στο ερώτημα του Τάσου Μιχάλα: «Τί γνώμη έχετε για τον τούρκικο λαό;», ο άγιος αυτός άνθρωπος ως του Θεού άνθρωπος και αληθής Επίσκοπος απαντά απερίφραστα μετ' αγάπης και ανεξικακίας, ότι: «Είναι καλός. Εμείς που κάναμε στην Μ. Ασία και στην Καλλίπολη τη στρατιωτική μας θητεία, γνωρίσαμε πολλές υπηρεσίες από το λαό. Αλλά και εδώ οι γείτονες μάς εκτιμούν και τους εκτιμάμε. Δεν έχουμε προβλήματα. Μάλιστα, σε δύσκολες περιπτώσεις συνεργαζόμαστε στενά. Εδώ απ' έξω υπάρχει ένα ρυάκι που πολλές φορές το χειμώνα η στάθμη του ανέρχεται ενάμισυ ως δύο μέτρα. Τότε αγωνιζόμαστε όλοι μαζί να αντιμετωπίσουμε τον κίνδυνο. Επίσης, πολλοί Τούρκοι δημογέροντες της περιφέρειάς μας βοηθάνε Έλληνες που έχουν ανάγκη να πάρουν απ' την κυβέρνηση οικονομική ενίσχυση. Οι λαοί έχουμε όλοι καλές καταβολές. Είναι οι πονηρές επιδιώξεις των κατὰ καιρούς κυβερνήσεων που δημιουργούν εχθροπάθεια».

Τέλος, η τοποθέτηση του σοφού Επισκόπου Γερμανού για την πορεία της Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο αποτελεί ιερά παρακαταθήκη για όλους μας, κληρικούς και λαϊκούς, που πολλές φορές διατυπώνουμε ρηχό και άκριτο λόγο στο πλαίσιο ενός ψευδοδιλήματος περί εκσυγχρονισμού ή οπισθοδρομής, αναφέροντας χαρακτηριστικά: «Η Εκκλησία μας είναι απόλυτα εκσυγχρονισμένη. Πάντοτε προχωράει κρατώντας την ουσία και θέλοντας να βοηθήσει τον άνθρωπο με όλα τα σύγχρονα μέσα, ώστε να γίνει η ζωή του πιο άνετη και ευτυχισμένη. Το μόνο που θέλει η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι να χρησιμοποιηθούν τούτα τα μέσα για το καλό και την πρόοδο του ανθρώπου και για την πνευματική του αφύπνιση. Γιατί, πολλά από τα σύγχρονα μέσα είναι μαχαίρι δίκοπο».

Στον αφανή «άγιο της διπλανής πόρτας», αληθή εν Χριστώ Επίσκοπο και φιλόστοργο Πνευματικό Πατέρα, ασθενούντα κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα, πολίο γέροντα Μητροπολίτη Θεοδωρουπόλεως Γερμανό, επί τη συμπληρώσει της ευκλεούς και κατά Θεόν τετιμημένης Αρχιερα-

τείας αυτού στον μαρτυρικώς καθαγιασμένο αμπελώνα της Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου εσταυρωμένης Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας, αρμόζει και προσήκει «εδαφιαία η μετάνοια», διάπυρη και ουρανομήκης η ευχή και προσευχή πάντων και πασών, των εγγύς και μακράν της κλίνης του, προς τον Μέγα Αρχιερέα Χριστό: «*Κύριε, φύλαττε αυτόν εις πολλά έτη*». Γένοιτο!